

Міністерство освіти і науки України
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового інституту
педагогіки і психології

_____ С.М. Кондратюк

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ОСВІТИ
другий (магістерський) рівень
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
освітня-програма/програми Педагогіка вищої школи
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту педагогіки і психології

«_____» _____ 201__ р.

Голова _____ Т.Б. Тарасова, кандидат психологічних
наук, доцент

СУМИ – 2019

Розробники: Корж-Усенко Л.В., к.п.н., доцент

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри _____ (Козлова О. Г.)

СумДПУ, 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта (шифр і назва)	Обов’язкова	
Розділів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): 011 «Науки про освіту»	Рік підготовки:	
Змістових розділів – 3		1-й	-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ _____ _____		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 6	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	108 год.
		Консультації: 2 год	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчального курсу – освоєння майбутніми магістрами цілісного комплексу теоретичних знань і практичних умінь з діагностично-контрольної діяльності в закладі освіти, формування творчого потенціалу і практичної готовності магістра до діагностично-контрольної експертизи навчально-виховного процесу в сучасній середній і вищій школі в умовах інтенсивної модернізації національної освіти України.

Завдання навчального курсу:

1. Засвоїти філософські, психологічні і педагогічні основи педагогічного контролю, діагностики та оцінки навчально-виховного процесу в сучасному середньому й вищому закладі освіти, зміст контрольно-оціночної діяльності викладача ЗВО.

2. Теоретично й практично освоїти запропоновані технології і способи діагностики, експертизи, оцінки й прогнозування навчального і виховного процесів у ЗВО.

3. Освоїти методологічні й методичні основи діагностики системи уроків і виховних заходів в середній школі та освітніх продуктів у ЗВО, їх оцінки на критеріально-діагностичній основі.

4. Сформувані знання та уміння магістрів з діагностики й корекції наукових і науково-методичних праць викладачів, аспірантів, студентів, магістрів.

5. Вдосконалити культуру професійного спілкування викладача, його творчої самореалізації у царині діагностики, оцінки й корекції результатів діяльності студентів, а також результатів власної роботи.

В результаті вивчення дисципліни магістри повинні

знати:

- сутність, значення, мету, складові педагогічного контролю (наукового спостереження, аналізу й діагностики педагогічних об'єктів);
- методологічні і методичні основи педагогічної діагностики як провідної характеристики аудиту й контролю в закладах освіти;
- сутність системного, цілісного підходу до діагностичного аналізу навчальних досягнень студентів та учнів;
- теорію творчої самореалізації педагога (викладача й учителя) та способи її діагностики, корекції, оцінки;

- сутнісні характеристики рівнів, показників, критеріїв навчальних досягнень учнів і студентів.

уміти:

- аналізувати літературу з проблем діагностики, контролю, корекції педагогічної діяльності; педагогічної майстерності і творчості, інноваційних освітніх технологій;
- планувати систему поточних, рубіжних, підсумкових контрольно-діагностичних дій;
- спостерігати, аналізувати, діагностувати й оцінювати рівні навчальних досягнень учнів і студентів на основі критеріально-ціннісного підходу до розвитку особистості;
- користуватися сучасними діагностичними методиками щодо встановлення якості уроків, виховних заходів, освітніх продуктів студентів, викладачів, магістрів;
- визначати рівні розвитку творчих професійних здібностей майбутніх педагогів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Міждисциплінарні зв'язки здійснюються з базовими педагогічними дисциплінами, філософією, психологією, методологією інших спеціальностей.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу «Історія розвитку університетської освіти» студенти повинні **знати та вміти:**

Знання: - основні джерела та літературу з історії вищої школи; - чинники розвитку вищої освіти, її мети та функцій у світовому та національному вимірах; - провідні тенденції, закономірності й суперечності становлення вищих навчальних закладів; - особливості організації навчально-виховного процесу у вищій школі України на різних етапах її еволюції;	ПРН3 ПРН4	Визначати можливості вищої освіти та розробляти на цій основі індивідуальні траєкторії розвитку здобувачів. Розуміти історичні засади зародження й становлення вищої професійної освіти в Україні та зарубіжжі; визначати положення педагогічної теорії та практики навчання і виховання у вищій професійній школі, формувати культурне середовище щодо задоволення потреб населення, створювати просвітницькі програми популяризації освіти, науки та культури.
--	--	--

трансформацію вимог до особистості та професійної компетентності викладача вищої школи; права та обов'язки учасників педагогічного процесу у вищій школі.	ПРН9 ПРН12	Аналізувати особливості професійної діяльності та професійно значущих якостей фахівця. Аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сфері освіти з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій.
Уміння: • застосовувати сучасні наукові підходи в дослідженні історії вищої освіти України; • обґрунтовувати і періодизацію розвитку освітніх явищ та феноменів та виявляти змістові характеристики окремих етапів; • використовувати цінний педагогічний досвід у галузі вищої освіти з метою вдосконалення власної професійної діяльності.	ПРН 15. ПРН 18.	Використовувати у професійній діяльності знання з особливостей дидактичних систем різного рівня і практики їх проектування; управляти інноваційною діяльністю; формувати інноваційну поведінку викладача; обирати та реалізовувати форми, методи та освітні технології. Застосовувати системний підхід для аналізу педагогічних явищ.
Комунікація: К1. Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. К2. Використання іноземних мов у професійній діяльності.	ПРК 1 ПРК 2.	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Теоретична підготовка: вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань. Практична підготовка: може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
B	Теоретична підготовка: вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці. Практична підготовка: за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання.
C	Теоретична підготовка: володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу. Практична підготовка: має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
D	Теоретична підготовка: має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки. Практична підготовка: планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
E	Теоретична підготовка: студент не володіє навчальним матеріалом у загальному обсязі. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
FX	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
F	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні

	елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
--	---

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль											Самостійна робота	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	45	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, заліку курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

ТЕМА 1. КОНТРОЛЬ ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ЦИКЛУ.
СУТНІСТЬ, МЕТА І ЗМІСТ КОНТРОЛЮ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.

- Контроль як функція управлінського циклу;
- Сутність, мета і зміст внутрішкільного контролю;
- Види, принципи, форми контролю;
- Аналіз існуючих концепцій контрольної діяльності в закладі освіти.

ТЕМА 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ДІАГНОСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО КОНТРОЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ.

- Педагогічна діагностика як процес і результат вимірювання та оцінки досягнень учнів і вчителів у навчально-виховній роботі.

- Складові педагогічної діагностики: рівні, критерії і показники досягнень (у вигляді запроектованих обсягу та якості знань, умінь, навичок, способів діяльності, здібностей, особистісних якостей); методи вимірювання: тести (репродуктивні та евристичні); творчі (креативні, евристичні, пошукові) роботи; самооцінка; корекція; оцінка; виявлення причин допущених помилок і недоліків; прогнозування подальшої діяльності на основі виявлених досягнень і помилок.
- Параметри діагностики результатів діяльності учнів і вчителів; особистий освітній продукт – провідний елемент діагностичної оцінки учня і вчителя; параметри діагностики результатів діяльності навчального закладу.

ТЕМА 3. РІВНІ І КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ТА СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ГУМАНІСТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ.

- Загальна характеристика позиції АПН, Міністерства освіти і науки України до рівнів і критеріїв навчальних досягнень школярів.
- Психологічні і педагогічні концепції навчання та учіння в сучасній школі як основа нових підходів до діагностики.
- Змістовий аналіз високого, достатнього, середнього і початкового рівнів навчальних досягнень учнів і студентів та відповідних їм критеріїв.
- Шляхи і способи вдосконалення діагностичного інструментарію для об'єктивної оцінки й корекції навчальних успіхів.

РОЗДІЛ 2

ТЕМА 4. ДІАГНОСТИКА САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ І СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ЕВРИСТИЧНОГО НАВЧАННЯ.

- Особливості та зміст евристичного навчання в сучасній вищій і середній школі.
- Види самостійних робіт студентів в евристичному навчанні та їх рівні.
Способи діагностики, корекції, самооцінки та оцінки репродуктивних, евристичних і креативних робіт.
- Проблеми і способи вдосконалення діагностики самостійної пізнавально-творчої праці учнів і студентів у світовій і вітчизняній дидактиці.

ТЕМА 5. ДІАГНОСТИКА Й ОЦІНКА ОСНОВНИХ ОСВІТНІХ ПРОДУКТІВ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

- Сутність і зміст педагогічного аналізу освітньої продукції як форми професійного аудиту та діагностики.
 - Особливості діагностичної діяльності та оцінювання в кредитно-модульній організації навчання.
 - Від аналізу навчального модуля до діагностики окремого освітнього продукту; можливості оперативного контролю самостійної роботи студентів.
 - Критерії ефективності окремих освітніх продуктів на просторі навчального модуля.
 - Діагностичний підхід до оцінювання навчальних модулів та визначення індивідуального рейтингу студента.

ТЕМА 6. ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ В УМОВАХ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ

- особливості особистісно орієнтованого виховання і критеріїв його ефективності;
- діагностичний підхід до мотивації, цілепокладання, планування, організації, самооцінки й оцінки виховного заходу як колективної творчої справи (КТС) дітей і дорослих;
- технологія аналізу та оцінки КТС.

РОЗДІЛ 3

ТЕМА 7. ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ ТА ЇХ ДІАГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ.

- Основні освітні технології тенденції розвитку систем освіти у світовій педагогічній практиці.
- Особистісно орієнтовані технології навчання: навчання у малих групах, проєктивне навчання, евристичне та евристично-модульне навчання; результати аналізу їх ефективності.
- Організація проєктного і модульного навчання за допомогою комп'ютерних засобів; порівняльний аналіз ефективності названих технологій: а) за підтримки комп'ютерних програм; б) без такої підтримки.

ТЕМА 8. АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ДІАГНОСТИЧНО-КРИТЕРІАЛЬНОГО ПІДХОДУ

- Державна атестація працівників освіти: сутність і законодавчі підстави;
- Атестація освітян на основі результатів їх діяльності; параметри діагностики: творчий потенціал, педагогічний світогляд, володіння організацією навчання й виховання, інноваційно-експериментальна діяльність, володіння системою діагностичного контролю й оцінки результатів.
- параметри діагностики результатів діяльності навчального закладу.

ТЕМА 9. ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.

- Інноваційна педагогічна діяльність – нагальна потреба сьогодення, провідна умова цивілізованого розвитку нашої освіти.
- Рівні і критерії інноваційної педагогічної роботи та їх виявлення на діагностичній основі.
- Авторська програма підготовки керівника і вчителя до інноваційної дослідно-експериментальної роботи в школі нового типу.
 - Експертний моніторинг інноваційної професійної діяльності.

ТЕМА 10. ДІАГНОСТИКА І МОНІТОРИНГ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 11. ПІДГОТОВКА ДО МОДУЛЬНИХ ЗАЛІКІВ І ПІДСУМКОВОГО ЕКЗАМЕНУ З ДИСЦИПЛІНИ

7.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	ср		лек	пр	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1 Теоретичні основи педагогічного контролю										
Тема 1. Діагностичний підхід до різних видів освітньої діяльності та її продуктів	11	1			10					10
Тема 2. Контроль як функція управлінського циклу. Сутність, мета і зміст діагностики й контролю у закладі освіти. Принципи контролю. Види і форми контролю.	11	1			10		1			10
Тема 3. Реалізація діагностичного підходу до контрольної діяльності	12	1	1		10			2		10
Розділ 2. Діагностика та експертиза в системі педагогічного контролю										
Тема 4. Рівні і критерії навчальних досягнень	12	1	1		10		1			10
Тема 5. Діагностика й оцінка самостійної діяльності учнів і студентів в умовах евристично-модульного навчання	7	1	1		5					10
Тема 6. Діагностика й оцінка основних освітніх продуктів	7	1	1		5			2		10

студентів в умовах кредитно-модульної організації навчання										
Тема 7. Педагогічний аналіз виховного заходу в умовах особистісно орієнтованої освіти	7	1	1		5					10
Розділ 3 Діагностика інноваційної діяльності педагогів										
Тема 8. Інноваційні освітні технології в сучасній вищій і середній школі та їх діагностичний аналіз	7	1	1		5		1			10
Тема 9. Атестація педагогічних працівників	7	1	1		5		1			10
Тема 10. Діагностика і моніторинг професійної компетентності педагога та результатів його діяльності	7	1	1		5			2		10
Тема 11. Підготовка до модульних заліків і підсумкового екзамену з дисципліни										8
Консультації з дисципліни	2									
Всього:	90	10	8		70		4	6		108

5. Зміст лекційних занять

№ з/п	Назва і короткий зміст теми	Кількість годин
1.	Тема 1. ТВОРЧА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ОСНОВНА МЕТА	1

	НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ Й ОСНОВА ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ Й ОЦІНКИ НВП У ВИЩІЙ І СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ. Сутність концепції творчої самореалізації особистості (А. Маслоу, К. Роджерс, Р. Бернс, А. Макаренко, В. Сухомлинський, А. Хуторської) – основи життєдіяльності людини та її освіти. Творча самореалізація особистості протягом життя як мета національної освіти України та провідний критерій освітньої діяльності. Інтраперсональні та інтерперсональні критерії творчої самореалізації як основа діагностичного підходу до педагогічних явищ, базисні характеристики досягнень студентів та учнів. Особливості творчої самореалізації суб'єктів освіти в умовах гуманістично-евристичної парадигми навчання.	
2.	ТЕМА 2. КОНТРОЛЬ ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ЦИКЛУ. СУТНІСТЬ, МЕТА І ЗМІСТ КОНТРОЛЮ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ • контроль як функція управлінського циклу; • сутність, мета і зміст внутрішкільного контролю; • види, принципи, форми контролю; • аналіз існуючих концепцій контрольної діяльності в закладі освіти.	1
3.	Тема 3. Реалізація діагностичного підходу до контрольної діяльності • педагогічна діагностика як процес і результат вимірювання та оцінки досягнень учнів і вчителів у навчально-виховній роботі; • складові педагогічної діагностики: рівні і критерії досягнень (у вигляді запроектованих обсягу та якості знань, умінь, навичок, способів діяльності, здібностей, особистісних якостей); методи вимірювання: тести (репродуктивні та евристичні); творчі (креативні, евристичні, пошукові) роботи; самооцінка; корекція;	1

	оцінка; виявлення причин допущених помилок і недоліків; прогнозування подальшої діяльності на основі виявлених досягнень і помилок; параметри діагностики результатів діяльності учнів і вчителів; особистий освітній продукт – провідний елемент діагностичної оцінки учня і вчителя; параметри діагностики результатів діяльності шкіл.	
4.	Тема 4. Рівні і критерії навчальних досягнень - загальна характеристика рекомендацій НАПН, Міністерства освіти і науки України до рівнів і критеріїв навчальних досягнень школярів; - психологічні і педагогічні концепції навчання та учіння в сучасній школі як основа нових підходів до діагностики; - змістовий аналіз високого, достатнього, середнього і початкового рівнів навчальних досягнень учнів і студентів та відповідних їм критеріїв; - шляхи і способи вдосконалення діагностичного інструментарію для об'єктивної оцінки й корекції навчальних успіхів.	1
5.	Тема 5. Діагностика й оцінка самостійної діяльності учнів і студентів в умовах евристично-модульного навчання - особливості та зміст евристичного навчання в сучасній вищій школі; - види самостійних робіт студентів в евристичному навчанні та їх рівні; - способи діагностики, корекції, самооцінки та оцінки репродуктивних, евристичних і креативних робіт; - проблеми вдосконалення діагностики самостійної праці учнів і студентів у світовій і вітчизняній дидактиці.	1
6.	Тема 6. Діагностика й оцінка основних освітніх продуктів студентів в умовах кредитно-модульної організації навчання - сутність і зміст педагогічного аналізу освітньої продукції як форми професійного аудиту та діагностики; - особливості діагностичної діяльності в кредитно-модульному навчанні;	1

	• від аналізу навчального модуля до діагностики окремого освітнього продукту; можливості оперативного контролю самостійної роботи студентів; • критерії ефективності окремих освітніх продуктів на просторі навчального модуля; • діагностичний підхід до оцінювання навчальних модулів та визначення індивідуального рейтингу студента .	
7.	Тема 7. Педагогічний аналіз виховного заходу в умовах особистісно орієнтованої освіти • особливості особистісно орієнтованого виховання і критеріїв його ефективності; • діагностичний підхід до мотивації, цілепокладання, планування, організації, самооцінки й оцінки виховного заходу як колективної творчої справи (КТС) дітей і дорослих; • технологія аналізу КТС.	1
8.	Тема 8. Інноваційні освітні технології в сучасній вищій і середній школі та їх діагностичний аналіз • основні тенденції розвитку систем освіти у світовій педагогічній практиці; • особистісно орієнтовані технології навчання: навчання у малих групах, проєктивне навчання, евристично-модульне навчання; результати аналізу їх ефективності; • організація проєктного і модульного навчання за допомогою комп'ютерних засобів; порівняльний аналіз ефективності названих технологій: а) за підтримки комп'ютерних програм; б) без такої підтримки.	1
9.	Тема 9. Атестація педагогічних працівників • державна атестація працівників освіти: сутність і законодавчі підстави; • атестація освітян на основі результатів їх діяльності; параметри діагностики: творчий потенціал, педагогічний світогляд, володіння організацією навчання й виховання, інноваційно-експериментальна діяльність, володіння системою діагностичного контролю й оцінки результатів; • параметри діагностики результатів діяльності	1

	навчального закладу	
10.	Тема 10. Діагностика і моніторинг професійної компетентності педагога та результатів його діяльності Професійна компетентність – основа професіоналізму педагога, провідна умова цивілізованого розвитку нашої освіти; • рівні і критерії професійної компетентності та їх виявлення на діагностичній основі; • авторська програма підготовки керівника і вчителя до інноваційної дослідно-експериментальної роботи в школі нового типу; • експертний моніторинг інноваційної професійної діяльності.	1
Всього		10

6. Зміст практичних занять

№ з/п	Назва і короткий зміст теми	Кількість годин
1.	Творча самореалізація особистості як основа для діагностичного підходу до педагогічної праці. Доповіді з теоретичних питань: • Поняття, зміст і значення творчої самореалізації для сучасної особистості. • Критерії самореалізації (інтраперсональні та інтерперсональні) та їхня персоніфікація до власної життєтворчості. • Сутність і зміст діагностичного підходу до особистості і педагогічних явищ. Розв’язання педагогічних задач, пов’язаних з процесом самореалізації студентів.	
2.	Контроль як функція управлінської діяльності Визначення і тлумачення педагогічного контролю та діагностики різними авторами (О.Божович, В.Симонов, І. Підласий, А.Хуторський, М.Поташник та ін.). Спільне і відмінне поняття “аудит”, “контроль”, “діагностика”, “оцінка”, їх взаємозв’язок і взаємозалежності на основі аналізу вивченої самостійно літератури й власного педагогічного досвіду. Презентація й захист власних дефініцій понять “контроль”, “діагностика”, “оцінка”.	

3.	Діагностичний підхід до контрольної діяльності в навчальному закладі. Сутність, зміст, сучасне тлумачення педагогічної діагностики як потужного чинника оптимізації освітнього процесу. Діагностика і діагностична діяльність в сучасному навчальному закладі. Особистий освітній продукт – провідний елемент діагностичної оцінки учня, студента, вчителя; параметри діагностики результатів діяльності навчального закладу. Діагностичні характеристики окремих освітніх продуктів (твір, проект, педагогічна задача, доповідь, нарис, реферат тощо).	1
4.	Рівні, критерії та показники навчальних досягнень учнів На основі аналізу "Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти" з'ясування сутності і змісту нового підходу до діагностики навчання. На прикладі свого предмета і конкретної теми представлення рівнів і критеріїв навчальних досягнень школярів і діагностичні способи їх виявлення. Дискусія щодо проблеми "Достоїнства і вади нових рівнів і критеріїв оцінки навчальних успіхів учнів". Способи їх вдосконалення. Обговорення у формі евристичної бесіди пропозицій АПН і МОН України комплексу вдосконалених критеріїв для оцінки за 12-бальною шкалою навчальних досягнень учнів.	1
5.	Творчий професійний проект та його захист Складання і захист творчого проекту магістранта "Творча самостійна робота студента: мотивація, етапи виконання, діагностика основних результатів, корекція".	1
6.	Захист педагогічної діагностики відвіданого в школі уроку евристично-модульного типу. Концептуальні і технологічні основи діагностики уроку. Представлення основних компонентів аналізованого уроку з основними позитивними характеристиками і	

	недоліками. Обговорення результатів захисту. Обґрунтування оцінок.	1
7.	Захист власного педагогічного проекту: "Аналіз колективної виховної справи на основі діагностично-критеріального підходу".	1
8.	Захист теоретичних положень, способів застосування та діагностично-критеріального апарату для оцінки ефективності обраної інноваційної освітньої технології.	1
9.	Дослідницькі звіти творчих груп щодо атестації основних елементів освітньої діяльності учителів середньої і викладачів вищої школи.	1
10.	Розгляд основних вимог до інноваційної освітньої діяльності (евристична бесіда). Діагностика готовності педагога до діяльності інноваційного характеру. Прогноз на діагностичній основі власних дій з оволодіння інноваційними технологіями освіти.	1
Всього		8

6. Зміст та основні завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми і основних завдань	Кількість годин
1.	Діагностичний характер національної мети освіти Обґрунтувати на основі вивченої літератури поняття і змісту творчої самореалізації як мети національної освіти. Осміслено на основі підготовленого конспекту викласти критерії самореалізації (інтраперсональні та інтерперсональні) та критично персоніфікувати їх до власної персони. Підготувати доказові аргументи до тези про сутність діагностичного підходу до педагогічних явищ.	10
2.	Наукові дефініції та тлумачення педагогічного контролю Проаналізувати визначення і тлумачення педагогічного контролю та діагностики різними авторами (В. Симонов, І. Підласий, А.Хуторської, М.Поташник та ін.), представити письмово власну дефініцію поняття " <i>контроль навчально-виховної діяльності у закладі освіти</i> " і його змістовну сутність. Показати спільне і відмінне понять	10

	“аудит”, "контроль", "діагностика", "оцінка", їх взаємозв'язок і взаємозалежності. Яким чином різними авторами представлені принципи і форми контролю? Зробіть письмове узагальнення найбільш важливих, на Вашу думку, принципів контролю.	
3.	Діагностика – провідне поняття в педагогічному контролі Знайти, використавши рекомендовані науково-методичні джерела (Хуторской А.В. Современная дидактика; Процесс учения: контроль, диагностика, коррекция, оценка // Под ред Е.Д.Божович; Підласий І.П. Диагностика та експертиза педагогічних проєктів та ін.) відповіді на такі запитання: - У чому сутність сучасного тлумачення поняття педагогічна діагностика? - виокремити провідні складові діагностики навчального і виховного процесів? - з позицій стороннього й незалежного аудитора-фахівця спробуйте здійснити аналіз та оцінку рівнів, показників та критеріїв навчальних досягнень учнів з профільної для вас дисципліни.	10
4.	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. На матеріалі "Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти" з'ясуйте сутність нового підходу до діагностики навчання. На прикладі свого предмета і конкретної теми представте рівні і критерії навчальних досягнень школярів і діагностичні способи їх виявлення. Які позитивні якості і недоліки притаманні новим "Критеріям"?	10
5.	Діагностика інноваційної технології навчання На основі вивчення запропонованих робіт В.Алфімова, В. Андрєєва, М. Лазарєва, В.Паламарчук, П.Підкасистого, І.Підласого, А.Хуторського дати письмові відповіді на такі запитання: - в чому сутність і зміст евристичного навчання? - які види самостійних робіт поширені в евристичному навчанні? Які критерії і чому застосовуються в діагностиці креативних, евристичних і репродуктивних робіт? Складові особистого проєкту змісту і	5

	діагностики творчої самостійної роботи студента певної спеціальності	
6.	Діагностичний підхід до навчального модуля На основі вивчення й критичного узагальнення літератури і практичного досвіду вчителів свого навчального закладу представити такі короткі педагогічні проекти: • змістовна схема етапів навчального модуля; • основні критерії ефективності навчального модуля як його складової; • евристичне навчання та його вплив на оптимізацію діагностичної діяльності в умовах кредитно-модульної організації занять у ЗВО	5
7.	Діагностика й оцінка виховної справи - відвідати, описати і проаналізувати виховний захід у середній школі; - підготуватися до захисту своєї діагностики виховної справи.	5
8.	Діагностика інноваційної технології освіти Обрати одну з інноваційних технологій освіти і здійснити комплексний аналіз її ефективності, спираючись на такі основні критерії, як вплив на розвиток творчої активності й самостійності учнів, їх рефлексивних здібностей; технологічна доступність; інформаційна потужність й оперативність; можливості суттєвого підвищення рівня самостійної праці учнів.	5
9.	Атестація педагогічних працівників: - вивчити законодавчі та інструктивні документи з атестації працівників освіти та освітніх установ; - занотувати основні положення цих документів; - ознайомитися з різними підходами до атестації освітян (А.Хуторської, І.Підласий, М.Поташник та ін.).	5
10.	Інноваційна педагогічна діяльність: - вивчити й узагальнити основні моменти "Положення про інноваційну діяльність в закладах освіти"; - провести рефлексивний аналіз власної готовності до праці інноваційного характеру (згідно наданим параметрам інноваційної роботи та критеріям їх оцінки); - скласти прогноз подальших дій з підготовки до оптимальної інноваційної діяльності в закладі освіти.	5

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ:

Розробка і захист проекту діагностики й оцінки обраного напрямку діяльності навчального закладу.

Робота повинна мати таку структуру:

- обґрунтування мети, сутності і структури об'єкта дослідження;
- схематична модель та її опис;
- опис процесу експертизи та оцінювання обраного напрямку діяльності навчального закладу;
- діагностичний матеріал для оцінювання

Оцінка оформлення і виконання проекту здійснюється за критеріями:

1. Об'єм й повнота розробок, самостійність, завершеність.
2. Рівень творчості (конструктивності, новизни, оригінальності), аргументованості, логічності запропонованих рішень.
3. Відповідність нормативам, опис можливостей застосування.
4. Реалістичність та оптимальність запропонованої моделі.
5. Якість пояснювалої записки: оформлення, відповідність стандартним вимогам, структура тексту, якість ескізів, схем, малюнків тощо

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- матеріали лекцій на паперовій основі та електронних носіях;
- навчально-методичні посібники;
- методичні рекомендації;
- тести, тексти контрольних робіт.

10. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=29511
2. <http://www.eu-edu.org/euedu1.html>
3. http://pedsovet.org/component/option,com_mtree/task,viewlink/link_id,35207/Itemid,118/#comments
4. <http://www.dissercat.com/catalog/pedagogicheskie-nauki/obshchaya-pedagogika-istoriya-pedagogiki-i-obrazovaniya/p1>

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА

1. Алфімов В.М. Педагогічні основи організації навчально-виховного процесу в ліцеї. – Автореф. дис. д-ра пед.наук. – Київ, 1997. – 51 с.
2. Андреев В.И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. - Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. - 240 с.
3. Вишнякова Н., Ткачов В. Тест "Креативность" // Обдарована дитина. - 1998.- №5-6. - С. 44-49.
4. Диагностика творческой личности: Книга для учителя. - Донецк, 1993. – 89 с.
5. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика: Пер с нем. - М.: Педагогика, 1991. -240 с.
6. Зверева В.І. Як зробити керування школою успішним. –Харків: Веста: Вид. “Ранок”, 2007. – 160 с.
7. Козлова О.Г. Методика інноваційного пошуку вчителя: Навч. посібн. – Суми: Мрія, 1998. – 96 с.
8. Круцило О., Захарчук В. Атестація педагогічних працівників: Метод. посіб. – Київ: Шк. світ, 2006. – 176 с.
9. Кузьмина Н.В., Реан А.А. Профессионализм педагогической деятельности: Метод. пособие, - С-Пб, 1993. -53 с.
10. Лазарев М.О. Основи педагогічної творчості: Навч. посібн. - Суми: Мрія, 1995. – 212 с.
11. Лазарев. Педагогічна творчість: Навч. посібн. - Суми: СумДПУ, 2016. – 294 с.
12. Лазарев М.О., Хоменко М.Т. Концепція і динаміка розвитку Сумської класичної гімназії: проблеми, пошуки, перспективи // Нові технології навчання: Наук.-метод. 36. - К.: ІЗМН, 1997. - С. 136-142.
13. Макарова Т.М. Навчальний процес: планування, організація, контроль. – Харків: Веста: Вид. “Ранок”, 2007. – 160 с.
14. Паламарчук В.Ф. Як виростити інтелектуала?: Посіб. для вчителів.- К.:Знання, 1999. –112 с.
15. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. - Матер. II Всеукраїнської наук.-практ. конф. - Суми: Мрія, 1998. - 228 с.
16. Педагогическая диагностика в школе // Под ред. А.И. Кочетова. - Минск: Нар. асвета, 1987.-223 с.
17. Підласий І.П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів. - Київ: Україна, 1998. – 343 с.
18. Процесс учения: контроль, диагностика, коррекция, оценка /Под ред. Е.Д. Божович. – Учеб.-метод, пособие. - Московский психолого-социальный институт, 1999. – 224 с.
19. Симонов В.П. Педагогический менеджмент: Учебное пособие. – М. : Роспедагентство, 1997. – 264 с.
20. Фурман А.В. - Модульно-розвивальне навчання: принципи, умови, забезпечення. – К., 1999. – 340 с.
21. Хуторской А.В. Современная дидактика: Учебник для вузов. -СПб: Питер, 2001. –544 с.
22. Хуторской А.В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения. — М.: Изд-во МГУ, 2003. – 416 с.

ДОПОМІЖНА

1. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 8 червня 1993 р. // ВВР України. – 1993. – № 23. – Ст. 243. // www.rada.kiev.ua
2. Закон України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” від 26 січня 1993 р. № 2939-XII // ВВР України. – 1993. – № 13. – С. 110.
3. Проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про аудиторську діяльність” // Економіка, фінанси, право. – 2003. – № 1. – С. 33–39.
4. Аудит адміністративної діяльності: теорія та практика / пер. з англ. В. Шульга. – К. : Основи, 2000.— 190 с.
5. Аудит: Застосування міжнародних стандартів в аудиторській практиці України : навч. посіб. – К. : Статус, 2005. — 172 с. 31
6. Аудиторский словарь / С.М. Бычкова, М.В. Райхман, В.Я. Соколов; ред. В. Я. Соколова – М. : Финансы и статистика, 2003. — 192 с.
7. Білошاپка В. Напрями оцінювання управлінської результативності у міжнародних компаніях // Ринок цінних паперів України. – 2006. – №11–12. – С. 9–12.
8. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації : навч. посіб. / М. Д.Виноградський, А. М.Виноградська, О. М.Шканова. – 2-ге вид., виправлене. – К. : Кондор, 2002. – 654 с.

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ Й ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЕКЗАМЕНУ

1. Провідна мета національної освіти – основа для побудови навчально-виховного процесу та його діагностики.
2. Контроль, діагностика, оцінювання й корекція – провідні складові сучасного аудиту й прогнозування діяльності навчального закладу.
3. Сутність, принципи, види й форми внутрішкільного контролю.
4. Структура внутрішкільного контролю.
5. Методологічні і методичні основи педагогічної діагностики як провідної характеристики аудиту й контролю в закладах освіти.
6. Сутність системного, цілісного підходу до діагностичного аналізу уроку, теми-модуля, виховного заходу.
7. Діагностика провідних творчих здібностей керівника навчального закладу і педагогічних працівників.
8. Мета, принципи і зміст атестації педагогічних працівників.
9. Складові діагностики сучасного уроку. Навести приклади.
10. Діагностичний підхід до аналізу й оцінки виховного заходу.
11. Навести приклади діагностичного підходу до уроку чи виховного заходу.
12. Здійснити загальний аналіз рівнів, показників і критеріїв навчальних досягнень учнів, спираючись на документи МОН і АПН України.
13. Мета, принципи і способи діагностики самостійної пізнавальної діяльності учнів (старшої, основної чи початкової школи – за вибором магістранта).
14. Проаналізувавши рекомендовану літературу (див. 6-8), запропонуйте систему діагностики й оцінки ефективності керування навчальним закладом.
15. В чому полягає демократизація контролю в навчальному закладі в сучасних умовах?
16. В чому сутність тематичного контролю в школі? Наведіть приклади.
17. В чому полягає прогностичний характер діагностики діяльності педагогів та учнів в сучасній школі?
18. Методика експертизи професійної діяльності вчителя (8; 18).
19. Здійсніть критичний аналіз методики математичного аналізу й узагальнення даних професійної компетентності вчителя (8, с. 127-132).
20. Як здійснюється методика атестації вчителя на діагностичній основі (критичний аналіз двох підходів – див. 18, с. 223-232; 8).
21. Визначити на діагностичній основі рівні і критерії інноваційної педагогічної роботи.
22. Провести експертний моніторинг інноваційної професійної діяльності з Вашого профільного предмету.
23. Провести рефлексивний аналіз власної готовності до праці інноваційного характеру (згідно наданим параметрам інноваційної роботи та критеріям їх оцінки).
24. Визначити загальні вимоги до кваліфікаційних категорій та педагогічних знань при атестації педагогів.

25. Як здійснюється діагностика професійної компетентності вчителя?
Навести приклади.
26. Як здійснити діагностику професійно-творчих здібностей педагога?
27. Представити короткий аналіз законодавчих та інструктивних документів з атестації працівників освіти та освітніх установ;
28. Проаналізувати різні підходи до атестації освітян (А.Хуторський, І.Підласий, М.Поташник, В.Симонов та ін.).
29. Обрати одну з інноваційних технологій освіти і здійснити комплексний аналіз її ефективності, спираючись на основні критерії її ефективності.
30. Особистісно орієнтовані технології навчання: навчання у малих групах, проєктивне навчання, евристично-модульне навчання. Провести діагностичний аналіз їх ефективності.
31. Аналіз виховної справи на основі діагностично-критеріального підходу.
32. Реалізувати діагностичний підхід до мотивації, цілепокладання, планування, організації, самооцінки й оцінки колективної творчої справи (КТС) дітей і дорослих.
33. Як реалізувати діагностичний підхід до оцінювання освоєння навчальних модулів та визначення індивідуального рейтингу студента .
34. Схарактеризувати критерії ефективності окремих освітніх продуктів (за вибором магістранта).
35. Провести діагностику творчої самостійної роботи студента (за вибором магістранта): мотивація, етапи виконання, якість взаємодії з джерелами інформації, діагностика основних результатів, корекція.
36. Які критерії і чому застосовуються в діагностиці креативних, евристичних і репродуктивних робіт?
37. Проаналізувати способи діагностики, корекції, самооцінки та оцінки репродуктивних, евристичних і креативних робіт.
38. Проаналізувати на діагностичній основі якість виконання освітнього проєкту (за вибором магістранта).
39. Представити основні критеріальні характеристики сучасної лекції у вищій школі.
40. Основні вимоги до семінарського заняття у ЗВО.